

การผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย

นางสาวนฤมล สมิตินันท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาพาณิชยศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๓

001153

I15916881

PRODUCTION AND TRADE OF THAI TAPIOCA PRODUCTS

MISS NARUMON SMITHUNTANA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Commerce

Department of Commerce

Graduate School

Chulalongkorn University

1974

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

สมาน งามไวท.
.....
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

พรวิทย์ วัฒนวิทย์
..... ประธานกรรมการ

ศ.ดร. ยุทธพร กษัตริย์
..... กรรมการ

ดร. ส. วนิช
..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย อาจารย์กระวิทย์ มหิสรากุล

วันที่ ๒๑ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๘

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย
 ชื่อ นางสาวนฤมล สมิตินันท์ แผนกวิชาพาณิชยศาสตร์
 ปีการศึกษา ๒๕๑๗

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาถึงการผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาถึงวิธีการผลิตห้วมันสำปะหลัง การแปรรูปห้วมันสำปะหลังให้เป็นผลิตภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ และการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั้งภายในและภายนอกประเทศอันจะเป็นแนวทางสำหรับผู้เริ่มสนใจ ที่จะประกอบธุรกิจประเภทนี้และเพื่อที่จะเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่นับว่าเป็นอุปสรรคต่อการผลิต และการค้าที่ยังปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนการวิเคราะห์และพยากรณ์ภาวะตลาดในอนาคตเพื่อใช้ในการวางแผนและหาช่องทางส่งเสริมการค้าจำหน่าย - ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังต่อไปด้วย

บทที่ ๑ จะกล่าวถึงความสำคัญของการผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง วัตถุประสงค์ของการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา ขอบเขตและวิธีการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางแกผู้อ่านวิทยานิพนธ์นี้จะได้อ่านบทต่อไปให้เข้าใจไ้คงายยิ่งขึ้น

บทที่ ๒ การศึกษาได้เริ่มจากการพิจารณาถึงสภาพทั่ว ๆ ไป ของการผลิตและการค้ามันสำปะหลังของโลก เพื่อให้ทราบถึงแหล่งผลิตที่สำคัญและลักษณะการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของโลก โดยศึกษาเกี่ยวกับประเทศผู้ผลิต ประเทศผู้ส่งออก และประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ สำหรับการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังนั้น ได้

แบ่งประเภทของผู้นำเข้า ออกเป็น ๒ ประเภท คือ ประเภทผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์
มันสำปะหลังเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ และประเภทผู้นำเข้าแบ่งมันสำปะหลัง

บทที่ ๓ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการผลิตมันสำปะหลังในประเทศไทย
ประวัติมันสำปะหลัง เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิต แหล่งผลิตที่สำคัญ ต้นทุนการ-
ผลิตหัวมันสำปะหลัง การแปรรูปหัวมันสำปะหลังเป็นผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง และ
ต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

บทที่ ๔ การค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย การศึกษาจะแบ่งออกเป็น
๒ ตอน คือ การค้าภายในประเทศ และการค้ากับต่างประเทศ การค้าภายใน
ประเทศเป็นการศึกษาถึงสภาพทั่วไปของการค้าและลักษณะการค้าในจังหวัดต่างๆ
ที่สำคัญ ประเภทของตลาด พ่อค้าคนกลาง ลักษณะของการประกอบการ ประเภท
ของธุรกิจรวม ช่องทางการจำหน่ายภายในประเทศ ความเคลื่อนไหวของราคา
สำหรับการค้ากับต่างประเทศ จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับตลาดต่างประเทศที่สำคัญ
ช่องทางการจำหน่าย และระเบียบวิธีการส่งออก

บทที่ ๕ สรุป และชี้ให้เห็นปัญหาต่าง ๆ ทั้งในด้านการผลิต และการ
ค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย พร้อมทั้งขอเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา และ
อุปสรรคเหล่านั้น การวิเคราะห์ภาวะตลาดในอนาคต และพยากรณ์ปริมาณการส่ง
ออก ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยในระยะสั้น พร้อมทั้งขอเสนอแนะเกี่ยวกับ
การส่งเสริมการผลิตและการจำหน่ายเพื่อให้ขยายตัวได้ทันกับปริมาณความต้องการ
ที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น

Thesis Title : PRODUCTION AND TRADE OF THAI TAPIOCA PRODUCTS
Name : Miss Narumon Smitinuntana
Academic Year : 1974

ABSTRACT

This thesis is a study and research on production and trade of Thai tapioca products. The main aim is to study the production procedures and processes of tapioca roots, the sales of tapioca products at home and abroad. It also serves as a guide for anyone who is interested in this business. As a result of the study, a conclusion has been made on future market about the production and sales planning which can be valuable to tapioca growers, producers and dealers.

Chapter 2. ; This chapter covers the world tapioca production and trade, the geographical significance of important suppliers, world market situation and the world 's major import and export countries. The markers of tapioca products are divided into two sections : tapioca products for using as a raw material for compound animal feedingstuffs which play a major role in world tapioca trade, and tapioca flour which is used mainly in consumption and industrial purposes.

Chapter 3. : deals with the tapioca root production in Thailand . Major area of tapioca growing, the size of cultivated land, cost of tapioca root production, processing of tapioca chips, pellets and flour and their production cost are included in this chapter.

In chapter 4, an attempt has been made separately in two parts to study the domestic market and international trade of tapioca products. For domestic market, the study deals with tapioca trade in the important provinces, types of markets, middlemen, characteristic of operating, channel of distributions and domestic market prices. For international trade, the aspects of Thai tapioca export, the important customers, channel of distribution from exporters to foreign users and export procedures are discussed.

In chapter 5, the conclusion and discussion of the problems in production and trade of Thai tapioca products are made with the suggestions to the promotion of tapioca exports. The discussion of the future tapioca trade is also presented for references to the tapioca growers, producers and dealers in production and sales planning for the increasing demand.

คำนำ

ในปัจจุบัน มันสำปะหลังนับว่าเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างหนึ่ง ประเทศไทยได้ทำการผลิตมันสำปะหลังเพื่อส่งออกไปจำหน่ายในตลาดต่างประเทศนับเป็นเวลาสิบกว่าปีมาแล้ว และปัจจุบันเป็นประเทศที่ส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังออกมากที่สุดในโลก และมีรายได้จากการส่งออกเพิ่มสูงขึ้นทุกปีจึงทำให้มีการขยายเนื้อที่ปลูกมันสำปะหลัง และการผลิตผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังกระจายออกไปในภาคต่างๆ แต่อย่างไรก็ดี การผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ก็ยังประสบปัญหาที่นับว่าเป็นอุปสรรคต่อการค้าเนืองงานอยู่หลายประการดังที่ผู้เขียนจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงตลอดจนการวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ซึ่งผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการศึกษาเรื่องนี้อาจจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องหรือผู้ที่สนใจในธุรกิจประเภทนี้บ้างไม่มากก็น้อย

ผู้เขียนได้รับคำแนะนำ วิจาร์ณ ตรวจสอบข้อผิดพลาด ตลอดจนการเรียบเรียงอย่างจริงจังจากอาจารย์ตระวิทย์ มหิสรากุล ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการศึกษาและวิจัยของผู้เขียนมาตั้งแต่ต้นจนจบ ถ้าปราศจากอาจารย์แล้ว วิทยานิพนธ์นี้ก็ยากที่จะสำเร็จลงได้

ผู้เขียนยังได้รับความกรุณาจาก ศาสตราจารย์บุญศิริ ชวลิตธำรง หัวหน้าแผนกวิชาพาณิชยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์สมปอง บุญพุกคณะ ในการให้คำแนะนำและตรวจสอบวิทยานิพนธ์นี้

การหาเอกสารอ้างอิง และข้อมูลสถิติต่าง ๆ ผู้เขียนได้รับความอนุเคราะห์

จากคุณสิริมา โทวรรณ จากสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย พร้อมกันนี้ผู้เขียนยัง
ได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากเพื่อนทุกคนในการให้คำแนะนำ และตรวจสอบ
ข้อผิดพลาดต่าง ๆ ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์นี้เป็นอย่างยิ่ง

ท้ายที่สุดนี้ผู้เขียนขอแสดงความขอบพระคุณต่อท่านผู้มีส่วนช่วยเหลือทุกท่านที่
ไถ่กล่าวนามและมีไถ่กล่าวนามข้างตนเป็นอย่างสูง หากความดีทั้งหลายอันจะได้รับ
จากการศึกษานี้ ผู้เขียนขอมอบแด่บิดามารดา และท่านผู้มีส่วนช่วยเหลือทุกท่าน
หากมีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องในการเขียนวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนขอนอมนับไว้แต่เพียง
ผู้เดียว

นฤมล สมิตินันท์

๒๐ มกราคม ๒๕๑๔

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ
คำนำ
รายการตาราง
รายการภาพประกอบ
บทที่

หน้า

ก

ค

จ

ข

๕๖

๑. บทนำ

๑

๑ ความสำคัญของการผลิตและการค้า
ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

๑

๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๓

๓ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

๔

๔ ขอบเขตของการศึกษา

๔

๕ วิธีการศึกษา

๖

๒. การผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของโลก

๗

๑ การผลิตห้วมันสำปะหลังของโลก

๗

๒ แหล่งผลิตที่สำคัญ

๗

๓ การค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของโลก

๑๔

๓.๑ ประเทศผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง
เพื่อใช้เลี้ยงสัตว์

๑๕

๓.๒ ประเทศผู้นำเข้าแปงมันสำปะหลัง

๑๘

๓.๓ ประเทศผู้ส่งออก

๒๑

๓. การผลิตมันสำปะหลังของไทย

๒๔

๑ ประวัตินมันสำปะหลัง

๒๔

๒	เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตระหว่างปี ๒๕๐๗-๒๕๑๕	๒๔
๓	แหล่งผลิตมันสำปะหลังที่สำคัญของไทย	๒๗
๔	การผลิตหัวมันสำปะหลัง	๒๘
	๔.๑ พันธุ์มันสำปะหลัง	๒๘
	๔.๒ ฤดูเพาะปลูก	๓๐
	๔.๓ วิธีการปลูก	๓๑
	๔.๔ การเก็บเกี่ยวหรือขูดหัวมันสำปะหลัง	๓๔
๕	ต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง	๓๕
๖	ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง	๓๘
๗	การแปรรูปหัวมันสำปะหลังเป็นผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง	๔๑
	๗.๑ มันสำปะหลังแห้ง	๔๑
	๗.๒ มันสำปะหลังอัดเม็ด	๔๒
	๗.๓ แป้งมันสำปะหลังและกากมันสำปะหลัง	๔๒
๘	ต้นทุนการผลิตของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง	๔๔
	๘.๑ ต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังแห้ง	๔๕
	๘.๒ ต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ด	๔๗
	๘.๓ ต้นทุนการผลิตแป้งมันสำปะหลัง	๔๘
๙	การค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย	๕๕
	๑ การค้าภายในประเทศ	๕๕
	๑.๑ สภาพทั่วไปของการค้า	๕๕
	๑.๒ ลักษณะการค้าของจังหวัดที่สำคัญ	๕๗
	๑.๓ ประเภทของตลาด	๖๑

บทที่

หน้า

๔.

๑.๔	บทบาทของพ่อค้าคนกลาง	๖๒
๑.๕	ลักษณะของการประกอบกา	๖๓
๑.๖	ประเภทของธุรกิจรวม	๖๓
๑.๗	ช่องทางการจำหน่ายภายในประเทศ	๖๖
๑.๘	ความเคลื่อนไหวของราคามันสำปะหลัง ภายในประเทศ	๖๘
๒	การค้ากับต่างประเทศ	๗๖
๒.๑	ความเป็นมาของการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย กับต่างประเทศ	๗๖
๒.๒	ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ - มันสำปะหลังไทย	๗๗
๒.๓	ตลาดผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่สำคัญของไทย	๘๑
๒.๔	ช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย ไปสู่ตลาดต่างประเทศ	๘๒
๒.๕	ระเบียบวิธีการส่งออก	๘๓
๕.	สรุป ปัญหาและขอเสนอแนะ	๑๐๐
๑	ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตหัวมันสำปะหลัง	๑๐๑
๑.๑	ปัญหาผลผลิตต่อไร่ต่ำ	๑๐๑
๑.๒	ปัญหาเรื่องความไม่แน่นอนของราคา	๑๐๔
๒	ปัญหาเกี่ยวกับการแปรรูปมันสำปะหลัง	๑๐๔
๒.๑	ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตมันสำปะหลังแห้ง	๑๐๔
๒.๒	ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ด	๑๐๖

บทที่

หน้า

๔.		
๓	ปัญหาเกี่ยวกับการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย	๑๐๘
๓.๑	ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดอัตราภาษีขาเข้า ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอันเป็นผลสืบเนื่องมาจาก นโยบายการเกษตรร่วมกันของประชาคม - เศรษฐกิจยุโรป	๑๐๘
๓.๒	ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์ - มันสำปะหลังเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ของไทย	๑๑๓
๓.๓	ปัญหาเกี่ยวกับการขนส่ง	๑๑๗
๔	ภาวะการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทยในอนาคต	๑๑๘
๕	ความช่วยเหลือของรัฐบาลในการส่งเสริมและสนับสนุน การส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย	๑๒๓
ภาคผนวก	การคำนวณปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย ระหว่าง ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑	๑๒๘
	บรรณานุกรม	๑๓๓
	ประวัติการศึกษา	๑๓๖

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑. ปริมาณการผลิตหัวมันสำปะหลังของโลก	๘
๒. เนื้อที่เพาะปลูกหัวมันสำปะหลังของประเทศต่าง ๆ	๙
๓. การนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของประเทศสมาชิก ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๕-๒๕๑๖	๑๖
๔. ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าแป้งมันสำปะหลังของญี่ปุ่น ระหว่างปี ๒๕๑๑-๒๕๑๔	๒๐
๕. เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตระหว่างปี ๒๕๐๗-๒๕๑๕	๒๔
๖. แหล่งผลิตมันสำปะหลังที่สำคัญของไทย ปี ๒๕๑๕	๒๗
๗. ต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังต่อ ๑ ไร่ ต่อ ๑ กิโลกรัม แยกเป็นรายจังหวัด	๓๖
๘. ต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังต่อ ๑ ไร่ ต่อ ๑ กิโลกรัม แยกตามขนาดเนื้อที่เพาะปลูก	๓๗
๙. ต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังเฉลี่ยต่อไร่ แยกตามประเภท ของค่าใช้จ่าย	๓๘
๑๐. อัตรากาแปลงวัตถุดิบเป็นผลิตภัณฑ์	๕๐
๑๑. ราคามันสำปะหลังชนิด ^{คละ} เฉลี่ยรายเดือนที่พอกาทองถิ่นชายใต้	๕๑
๑๒. ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง หนึ่งตัน แยกตามประเภทของโรงงานและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ	๕๒
๑๓. ราคามันเส้นชนิดคละเฉลี่ยรายเดือนที่พอกา(โรงงาน) ในท้องที่ชายใต้	๕๓
๑๔. ลักษณะการประกอบการของผู้ประกอบการธุรกิจ	๖๔

ตารางที่

หน้า

๑๕.	จำนวนพอกาคคนกลางประกอบธุรกิจรวม แยกตามจำนวน ธุรกิจและพอกา	๖๕
๑๖.	ราคามันสำปะหลังแห้งในตลาดกรุงเทพฯ	๗๑
๑๗.	ราคาขายส่งมันสำปะหลังอัดเม็ดในตลาดกรุงเทพฯ	๗๓
๑๘.	ราคาแป้งมันสำปะหลังในตลาดกรุงเทพฯ	๗๕
๑๙.	ปริมาณและมูลค่าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังส่งออกของไทย	๗๙
๒๐.	ปริมาณและมูลค่าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังส่งออกของไทย (แยกประเทศปลายทาง)	๘๒
๒๑.	การนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของประเทศสมาชิก ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป	๘๓.๑
๒๒.	การคาดคะเนความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ของเนเธอร์แลนด์ ในปี ๒๕๒๓	๘๖
๒๓.	การคาดคะเนความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ของเยอรมันตะวันตก ในปี ๒๕๒๓	๘๘
๒๔.	การคาดคะเนปริมาณการส่งออกของไทยระหว่าง ปี ๒๕๑๗-๒๕๒๑	๑๒๒

สารบัญรูป

รูปที่

หน้า

๑.	แสดงเนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิต ปี ๒๕๐๗-๒๕๑๕	๒๖
๒.	กรรมวิธีการผลิตมันสำปะหลังแห้ง	๔๑
๓.	กรรมวิธีการผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ด	๔๒
๔.	กรรมวิธีการผลิตแป้งมันสำปะหลัง	๔๓
๕.	ช่องทางการจำหน่ายภายในประเทศ	๖๖
๖.	ความเคลื่อนไหวของราคามันสำปะหลังแห้ง	๗๐
๗.	ความเคลื่อนไหวของราคามันสำปะหลังอัดเม็ด	๗๒
๘.	ปริมาณและมูลค่าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังส่งออกของไทย	๗๘
๙.	ช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปสู่ตลาด ต่างประเทศ	๘๓